

Gammal? Maten på McDonald's-menyen kan sjå freistande nok ut, men han kan vere gått ut på dato, går det fram av ein svensk dokumentarfilm. Foto: McDonald's

– McDonald's sel gammal mat i Sverige

MATTTYGGLEIK
I ein svensk dokumentar blir det hevda at hamburgarkjeda McDonald's merkjer om og sel gammal mat.

Ein dokumentar laga av SVT tek for seg fusk ved svenske McDonald's-restaurantar. Filmen viser at hamburgargarar enkelte gonger kan liggje i opp til to timar i varmeskap før dei blir serverte til kundane, og at kyllingsalat blir merkt om når han går ut på dato.

SVTs journalistar gjorde stikkprøver på 48 McDonald's-restaurantar.

I 37 tilfelle fann dei éi eller

anna ommerking av mat. I dokumentaren blir det hevda at ommerkinga er systematisk, fortel NRK.

– Dei sa at eg ikkje skulle kaste og bad meg endre datomerkinga. Eg visste at det ikkje var ok, seier «Rosa» som framleis jobbar i kjeda.

Personalsjef i McDonald's i Sverige Lotta Björk, blir irritert når ho høyrer opplysningane som kjem fram.

– Gjestene våre kjem til oss for å eta. Ein del av forretningsideen vår er å selja varm, god mat raskt til kundane, og det skal ein kunne vente som gjest, seier ho. ©NPK

SITATER

NOE LANDBRUKSGREIER

«Politikk handler om veldig mange forskjellige saker samtidig. Plutselig er det nesten verdenskrig også må du ta stilling til en eller annen støtte til noe landbruksgreier samtidig.»

STATSMINISTER JENS STOLTENBERG TIL GRATISAVISA NATT&DAG

Laveste eurokurs på fire år

FINANS

* Bekymring for den store gjeldsbyrden til flere europeiske land har presset eurokursen ned til sitt laveste nivå på fire år.

Euroen ble omsatt for 1,2243 dollar i Tokyo mandag. Før helgen lå kursen på 1,2358.

Også verdien av aksjene på Tokyo-børsen falt i går. Nikkei-indeksen sank nesten 2 prosent, mens Topix-indeksen falt med 1,5 prosent.

– Det er fortsatt bekymring for at den kraftige finansielle innstrammingen i eurosonen vil sette en stopper for regionens økonomiske vekst, sier John Kyriakopoulos fra National Australia Bank i Sydney.

EU og Det internasjonale pengefondet (IMF) har vedtatt en krisepakke som skal hindre at den økonomiske krisen i Hellas sprer seg til andre europeiske land. ©NTB

* FORURENSING

Skal samle kunnskap om havforsuring

Arktis kan bli det globale barometeret på dramatiske effekter av forsuringen av havene. Nå skal internasjonale forskere samle kunnskap i to år.

Denne uken møttes forskere fra de nordiske landene, Canada, USA og Russland i Tromsø for å ta de første skrittene mot en større klimarapport om havforsuring. Det er kort fortalt prosessen som skjer når CO₂ i atmosfæren reagerer med sjøvann og danner kullsyre som gjør havet surere.

Barometer

Det er ministrene i Arktisk Råd som har bestilt utredningen der forsuringen av de arktiske havområdene skal vurderes. Rapporten vil bli presentert for utenriksministrene i Norden, Canada, USA og Russland i 2012.

– Vi har tidligere fått et par overraskelser der Arktis blir et barometer på klodens tilstand. Det skjedde da vi så på langtransportert forurensning. Vi ser det på klima. Når vi nå skal se på effekten av havforsuringen, forventer vi igjen å se at arktiske områder påvirkes av kilder andre steder, sier generalsekretær Lars-Otto Reiersen i det internasjonale miljø- og klimaovervåkingsprogrammet AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme).

Det var da forskere i regi av AMAP i 2004 laget en lignende rapport om klimautviklingen i Arktis at verden fikk opp øynene for at det er i arktiske områder

de raskeste og mest alvorlige klimaendringene viser seg.

– Nå begynner vi å få indiksjoner fra forskningen på at det foregår en forsuring av havene som vi må vite mer om. Hittil har effektene på korallrev i sørlige farvann vært mye framme. Nå vil vi se effekter og regionale forskjeller i de arktiske områdene, sier Reiersen til NTB.

Har blitt surere

Forskerne starter ikke på barbakke. I oppsummeringsrapporten vil AMAP sy sammen data fra prosjekter som allerede er i gang. Ved Bjerknæssenteret i Bergen har forskere gjennom overvåkingsprogrammer allerede registrert en nedgang i pH-verdien i arktiske farvann.

– Vi vil se de første og mest dramatiske endringene i Arktis. Det er også her vi forventer å se de første tegnene på at organismer kan være på vei mot et

tippepunkt som kan bli kritisk for hele økosystemet, sier forskningsleder Richard Bellerby ved Bjerknæssenteret til NTB.

Store forandringer

Forsuringen av de enorme verdenshavene er en langsom prosess hvor det kan være vanskelig å se endringene i naturen. Forskerne ser gjerne i «geologiske arkiv» for å finne hva som skjedd med økosystemet i perioder med høyt CO₂-innhold i atmosfæren.

– Da finner vi store forandringer i utbredelsen av arter som danner skjell. Det mest åpenbare er en nesten total utrydding av korallrev. De kommer tilbake. Men det kan ta en million år. Dersom vi stanser alle CO₂-utslippene i dag, vil det ta 100.000 år før vi er tilbake på et forindustrielt pH-nivå i havene, sier Bellerby.

En annen grunn til at forskerne forventer større utslag i nord, er at Polhavet er mer mottakelig for forsuring enn havområder i tempererte strøk. Dette har sammenheng med vannkjemi, temperatur og innslag av CO₂.

– Enkelt sagt vil en CO₂-enhet som tilføres Polhavet få større effekt i Polhavet enn andre steder, sier Richard Bellerby.

JAN-MORTEN BJØRNBAKK, NTB

INDIKASJON

«Vi har tidligere fått et par overraskelser der Arktis blir et barometer på klodens tilstand.»

LARS-OTTO REIERSEN
GENERALSEKRETÆR I DET INTERNASJONALE MILJØ- OG KLIMAOVERVÅKINGSPROGRAMMET AMAP

Fire døde i ras i Nordland

MOSJØEN

To personer har mistet livet i et snø- og jordras ved Jamtjell-tinden i Vefsn kommune i Nordland. I tillegg antar politiet at ytterligere to er omkommet i raset som gikk søndag ettermiddag.

Et turfølge på åtte personer, fem kvinner og tre menn i alderen 30-50 år, var på skitur i fjellområdet da fire av dem ble tatt av et ras ved 15-tiden søndag.

Det er ikke mobildekning i området. Raset gikk om lag ni kilometer fra nærmeste vei og er 50-60 meter bredt. Tungen på

raset ligger i 700 meters høyde.

– To er bekreftet omkommet, sier operasjonsleder Egil Pettersen i Helgeland politidistrikt til NTB.

De fleste av de åtte turdeltakerne er fra Mosjøen.

Følget fikk gravd ut to av dem som ble tatt av raset. Begge var døde da de ble funnet. To andre er savnet, og politiet regner med at de også har mistet livet.

Politimester Håvard Fjærli i Helgeland innførte mandag morgen ferdsels- og oppholdsforbud i fjellområdene i Vefsn kommune på grunn av ekstrem rasfare. Det betyr at det ikke er noe letarbeid

i området mandag formiddag.

– Fire slapp unna raset, men to av dem ble likevel skadd, en av dem alvorlig, opplyser operasjonsleder Pettersen. De skadde er fraktet til sykehuset i Mo i Rana.

Politiet kom fram til stedet der de skadde og omkomne var klokken 3.45 natt til mandag, vel tolv timer etter at raset gikk.

De to som slapp uskadd fra raset, la i vei for å få varslet om ulykken. De ble funnet i god behold på morgenvikten mandag.

Politiet opplyser at det er veldig farlige forhold i fjellet og det har gått flere ras i nærheten av ulykkesområdet. ©NTB